

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

om at styrke produktion og omsætning af økologiske landbrugsvarer i Norden

(Sammenfatning af høringssvar, se s. 5; Medlemsforslag, se s. 13)

1. Forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) at Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal anvise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl.a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet
- 2) at Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, ministerrådet agter at gøre dette.

2. Forhistorie

I juni 2004 stillede Den Venstresocialistisk Grønne Gruppe i Nordisk Råd Medlemsforslag om å styrke økologisering af landkruket i Norden (A 1346/miljö).

Resumé af forslaget

Økologisk landbrug medfører i forhold til det konventionelle lavere energiforbrug, mindre forurening, større beskyttelse af biodiversiteten, større dyrevelfærd og bedre ernæringsmæssig kvalitet af produkterne. Derfor bør den økologiske produktion (og den nødvendige forskning og rådgivning) fremmes i Norden. Yderligere vil den økologiske produktion egne sig godt til en ønsket udvikling af landbruget i Norden, hvor der i højere grad satses på nicheproduktion, kort afstand til forbrugerne, miljøhensyn og god folke-, dyre- og plantesundhed. Med den rette struktur kan landbrugsproduktionen desuden styrke lokale madtraditioner og dermed virke bevarende for kulturhistoriske værdier i Norden.

Medlemsforslagets fulde ordlyd fremgår af bilag til nærværende betænkning.

3. Behandling af medlemsforslaget

Medlemsforslaget er blevet behandlet i Miljø- og Naturresurseudvalget på møder den 30. juni 2004 i Kristiansand, Norge og den 22. September i Mariehamn, Åland.

Skriftlig høring

Medlemsforslaget blev desuden sendt til skriftlig høring i alle de nordiske lande og selvstyrende områder. Følgende institutioner har svaret:

Danmark: Udenrigsministeriet efter koordinering med Fødevareministeriet, Miljøministeriet og Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender, Dansk Landbrug, Forbrugernes Hus og Danske Slagterier/Landsudvalget for Svin

Grønland: Konsulenttjenesten for Landbrug

Finland: Jord- og skogsbruksministeriet, Konsumentverket, Livsmedelverket og Jord- og skogsbrukarnas centralförbund

Åland: Odlarringen

Island: Landbruksministeriet

Norge: Det Kongelige Landbruksdepartement, Norges Bondelag, Debio og Norsk Sau- og Geitavlslag

Sverige: Jordbruksverket, Konsumentverket, Lantmännen, Ekologiska Lantbrukarna og Lantbrukarnas Riksförbund

En oversigt og sammendrag af de indkomne høringssvar fremgår af bilag til nærværende betænkning. Helt overordnet kan høringssvarene sammenfattes således:

Høringssvarene er gennemgående positive eller neutrale over for forslaget. Der er allerede iværksat forskellige tiltag nationalt; ligesom også EU og andre samarbejdsfora arbejder med spørgsmålet. Et vist nordisk og nordisk-baltisk samarbejde er allerede etableret. Finland er den tredje største producent af økologiske varer i EU. Der spores, generelt, en vis usikkerhed over, hvori de nordiske initiativer på området skulle bestå. Der er behov for at analysere årsager og strukturer bag den nuværende situation, hvor de økologiske varer koster mere end de konventionelle, og hvor der efter en årrække med stigende økologisk produktion nu kan konstateres en stagnation. Det anføres, at Nordisk Ministerråds rolle kunne være at støtte udveksling af ideer og adgang til information om gode eksempler i de nordiske lande.

4. Nordisk Ministerråds strategi

I Nordisk Ministerråds endelige forslag til revideret strategi for bæredygtig udvikling i Norden "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden 2005-2008" opstilles de langsigtede mål for hele landbrugssektoren som følger:

- "Lantbrukarna skall bedriva lantbruket på ett sådant sätt att det inte skadar människornas och djurens hälsa, eller belastar miljön, häribland biodiversiteten. Lantbruket får inte skapa miljöproblem för kommande generationer.
- Icke-förnybara resurser måste gradvis ersättas med förnybara resurser, och återanvändning av icke-förnybara resurser skall optimeras.
- Ett hållbart lantbruk skall tillmötesgå samhällets behov av sunda livsmedel och möjligheter till rekreation, och värna om landskapet, kulturminnena och kulturarvet i landsorterna, samt bidra till att skapa välutvecklade och livsdugliga landsortssamhällen. Ta tillvara lantbrukets möjligheter att bistå en tillväxt på landsbygden genom att utveckla t.ex. nisch- och icke-traditionell produktion.

- De etiske aspekter på landbruksproduktionen skall belystas, diskuteras och respekteras.
- Aktiv landbruksdrift bör säkras också i de marginellt och lågt produktiva områdena, så att landbrukets multifunktionella roll kan tas tillvara.”

Desuden findes et særlig afsnit, 11.4.9 om økologisk landbrug. Heraf fremgår det, at økologisk landbrug opfattes om et vigtigt bidrag i bæredygtigt jordbrug, godt miljø og større valgfrihed hos forbrugerne. Det fremgår desuden, at ministrene på et nordisk-baltisk ministerrådsmøde i Tallinn i 2003 udtalte, at det nordisk-baltiske samarbejde om økologisk landbrug skulle styrkes. Der skal navnlig sættes på emnerne markedsudvikling, rådgivning og kontrol.

Ifølge ministerrådet er det målet at udvikle det nordiske samarbejde om økologisk landbrug med udgangspunkt i hele værdikæden fra den primære produktion over forædling og til omsætningsleddet og mødet med forbrugerne. Samarbejdsformen bliver erfaringsudveksling og konkret projektarbejde – både i forbindelse med det nordiske og det nordisk-baltiske samarbejde.

Ministerrådets endelige forslag til handlingsprogram for nordisk fiske-, jord- og skovbrugs- og fødevarer samarbejde 2005-2008 ”Et nordisk løft for værdiskabelse og livskvalitet” omhandler også de grundlæggende målsætninger for landbrugs- og fødevarerproduktion, men har ikke særlige målsætninger for økologisk landbrug, bortset fra en målsætning om at styrke samarbejdet med Baltikum om økologiske fødevarer og økologisk produktion. Udvalget agter at vurdere fraværet af fokus på økologisk landbrug i sin snarlige behandling af ministerrådsforslaget om dette handlingsprogram.

5. Udvalgets synspunkter

Udvalget finder, at medlemsforslaget er velbegrunderet og har megen sympati for de fremførte synspunkter. Udvalget finder, at der kan være god grund til at fokusere på økologisk jordbrug som én af flere udviklingsveje for landbruget i Norden. Den intensive og specialiserede landbrugsproduktion indebærer en lang række velkendte og uheldige konsekvenser for miljø, biodiversitet, dyrevelfærd, landdistriktsudvikling m.m., som alle former for jordbrug behøver at forholde sig til.

Økologisk landbrug indebærer i den sammenhæng en særlig og veldefineret produktionsmåde, der bevidst og på entydig vis definerer kvalitets- og proceskrav til produktionen inden for de nævnte områder. Et økologisk landbrug, der til stadighed udvikler sig med krav til metoder, helhedstænkning, produktion og fødevarer kvalitet, kan, udover at tilfredsstille en del af forbrugerens efterspørgsel, desuden virke som inspirationskilde til udviklingen af andre former for landbrug.

Udvalget noterer sig, at Nordisk Ministerråd er opmærksom på det økologiske jordbrug og dets potentiale i landbrugs- og fødevarerudviklingen i Norden og Baltikum.

Af høringssvarene fremgår det, at der i de fleste nordiske lande er iværksat nationale initiativer til fremme af den økologiske produktion, til forskning og rådgivning og stimulering af markedsføringen, bl.a. gennem offentlige kontrolsystemer, der sikrer, at forbrugeren virkelig modtager en økologisk produceret vare, der opfylder de opstillede produktions- og kvalitetskrav. Desuden fremgår det, at der er et vist nordisk samarbejde i gang allerede, men at man må være opmærksom på, at der er forskellige klimatiske og jordbundsmæssige forhold i Norden, der kan virke begrænsende for, hvor langt man kan have gavn af fælles kriterier og metoder.

Flere høringssvar peger på, at der i dag findes visse, strukturelle barrierer for udbredelsen af økologisk produktion, og at årsagerne til den ofte højere pris på disse varer i forhold til de konventionelle produkter bør underkastes en nærmere analyse.

Udvalget noterer sig, at der gennem de nordiske jordbrugs forsknings samarbejde, NKJ (Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning) er etableret et samarbejde om forskning og udvikling af økologisk landbrug.

Danmark, Finland og Sverige er i kraft af medlemskabet underlagt EU-bestemmelser og EU's støtteordninger mv. EU har desuden indført en kvalitets- og kontrolmærkning af økologiske produkter, der opfylder de opstillede kriterier. Kontrollfunktionen i forbindelse med anven-

delsen af ”øko-mærket” udføres nationalt af medlemslandene. Norges kvalitetsmærkning bygger på EU-kriterierne.

På baggrund af de indhentede informationer om bl.a. de eksisterende nationale og nordiske politikker og aktiviteter, mener udvalget, der er behov for en nærmere analyse af, hvilke barrierer, der aktuelt findes for den større udbredelse af økologisk landbrug, som udvalget gerne ser. Analysen af barrierer bør følges op af forslag til konkrete anvisninger på udviklingsmuligheder, der fremmer produktionen af økologiske varer. En oversigt over barrierer og udviklingsmuligheder kan danne en nødvendig baggrund for, hvilke politiske initiativer, der bør iværksættes.

Udvalget finder desuden, at der kan være behov for at høre ministerrådets vurdering af en styrket indsats for forskning i økologisk jordbrug samt rådgivning og vejledning til eksisterende og potentielle økologiske landmænd samt til aktørerne i distributions- og afsætningsledet.

6. Konklusion

Udvalget finder, at der kan være god grund til at støtte og stille krav om at styrke Nordisk Ministerråds indsats inden for økologisk jordbrug. Sagen bør belyses yderligere.

Udover at der nationalt, og i et vist omfang understøttet i nordisk regi, bør findes stimulerende rammevilkår for den økologiske produktion, dens udvikling og vejledning, finder udvalget, at det først og fremmest er forbrugernes efterspørgsel efter produkterne, der skal være den drivende kraft bag udviklingen og udbredelsen af økologisk fødevarerproduktion. Imidlertid er det vigtigt, at betragte de komplekse relationer gennem hele produktionskæden og desuden også den internationale handel med økologiske varer (herunder handelen mellem de nordiske lande), hvor det må sikres, at spørgsmålet om forskellige nationale mærkningsordninger og kontrolsystemer ikke virker hæmmende for omsætningen af de økologiske produkter.

Med henvisning til ministerrådets egne foreskrevne virkemidler på området, som angives at skulle udgøres af erfaringsudveksling og konkret projektsamarbejde,

foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) at Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal anvise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl.a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet
- 2) at Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, ministerrådet agter at gøre dette.

Mariehamn, den 22. september 2004

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
 Per Berthelsen (D)
 Barbro Feltzing (mp)
 Agne Hansson (c)
 Kári P. Højgaard (Sjfl.)
 Asmund Kristoffersen (A), leder

Simo Rundgren (cent)
 Inge Ryan (SV)
 Sigurður Kári Kristjánson (Sj.), næstformand
 Gunilla Tjernberg (kd)
 Kristen Touborg (SF)
 Lasse Wiklöf (ÅSD)

Översikt över remissvaren vidrörande A 1346/miljö om å styrke økologiseringen av landtbruget i Norden

å være en pådriver for at Norden skal være et foregangsområde for produksjon av økologiske kvalitetsvarer på en etisk og miljømessig god måte, herunder å arbeide for at Nordisk investeringsbank oppretter et låneprogram for iverksetting og utvikling av økologisk produksjon		
Udenrigsministeriet, sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, DK	Refererer till sommarmöte på Grönland i augusti 2002 samt seminarium i Hamar i oktober 2002. NIB lånar pengar bl.a. till projekt för miljöförbättrande aktiviteter. Danmark är positivt inställt till att göra ekologiområdet till en integrerad del av miljöförbättrande aktiviteter.	Svaret är koordinerat med Fødevareministeriet, Miljøministeriet samt Ministeriet for "Familie- og Forbrugeranliggender".
Dansk Landbrug, DK	Det økologiske Fødevareråd har skrevet og gennemført to aktionsplaner i Danmark. Der er fokus på at gøre den internationale samhandel enklere og regler og kontrol gennemskuelige for alle. I Danmark har der været stor omlægning til økologisk landbrug i 1990'erne. Afsetningen har ikke fulgt med omlægningen. Der kræves en bred palet af tiltag for at understøtte afsætningen af økologiske varer.	
Danske Slagterier, DK	se nedan.	
Forbrugernes hus, DK	Årendet faller utanför Forbrugernes Hus område.	
Konsulent-tjenesten For Landbrug, GL	<p>Påminner om att förutsättningarna för odling är avsevärt annorlunda på de nordliga breddgraderna i jämförelse med de sydliga. I de subarktiska områden har man begränsade möjligheter till ekologiskt lantbruk.</p> <p><i>Konsulenttjenesten</i> oppfordrar till ekologiska standarder eller rättare sagt naturvänlig lantbruk, i de nordliga områden med följande förutsättningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”forbud mod anvendelse af pesticider - en tilladelse til brug af mineralgødning til gødskning af marker, under forudsætning af krav til maksimum-indhold af tungmetaller m. m - krav om maksimum-forbrug af mineralske næringsstoffer pr. hektar, f.eks. kg N/ha, kg P/ha - krav om dyrevelfærd – løbefolde m.m. (men ikke krav om dybstrøelse, da at det ofte er svært at skaffe strøelse i nordlige områder idet det kræver en kornproduktion)” <p>”Endvidere bør der sættes ind på udvikling af bælgplanter, med oprindelse i de nordlige områder, f.eks. Alaskalupinen (<i>Lupinus nootkatensis</i>), som kan gøres til søde bælgvækster.</p> <p>Plantan ägnar sig inte till ekologisk användning innan bitterämnen är bortavlade.”</p>	

Jord- och skogsbruksministeriet, FI	Det borde närmare analyseras ifall tanken kan förverkligas samt vilka finansieringskällor NIB kan anvisa till ändamålet. För tillfället jämföras ekologiska jordbrukare med övriga företagare på landsbygden och kan därmed söka om stöd till investeringar via EU eller via det nationella stödssystemet.	I remissvaret redogörs närmare för förutsättningarna och formerna för stöden.
Livsmedelsverket, FI	Stödjer de förslag som ingår i medlemsförslaget.	
Konsumentverket, ombudsmannen, FI	”Konsumentverket understöder åtgärder som syftar till att förbättra tillgången på ekologiska produkter... Verket anser också att orsakerna till att ekoprodukterna ofta kostar så mycket mer än konventionella produkter väl förtjänar att bli föremål för en separat utredning som inriktas på prisstrukturerna.”	
Jord- och skogsbrukarnas centralförbund, FI	Finland är den tredje största producenten av ekologiska produkter inom EU. Denna utveckling skall fortsatt befrämjas. När man planerar åtgärder för befrämjandet av produktionen skall man även uppmärksamma den reella marknadssituationen.	
Odlaringen, Åland	Støtter varmt forslaget om at styrke den økologiske produktion i Norden. Er alvorligt bekymrede over den stagnation, der råder i branchen. Henviser til økologisk landbrugs mindre miljøpåvirkning – af bl.a. Østersøen.	
Landbrugsministeriet, IS	Rekommandationen er i samklang med den diskussion, der har været i NEJS. Økologisk produktion har haft vanskelige vilkår på Island. Forbrugerne vil øjensynligt ikke betale højere pris for økologiske varer, muligvis fordi man finder, at de konventionelle islandske fødevarer produceres på en forholdsvis miljøvenlig og økologisk måde.	
Det Kongelige Landbruksdepartement, NO	Henviser til Nordisk Ministerråds møde på Grønland i august 2002, hvor det blev understreget, at det er ønskeligt at styrke det nordiske samarbejde inden for økologisk landbrug, der opfattes om et vigtigt bidrag til bæredygtigt landbrug, miljø og forbrugernes valgmuligheder. Et antal iværksatte og planlagte initiativer nævnes. Der er ikke behov for NIB låneprogram i Norge. Der må gøres en national indsats til fremme af økologisk landbrug i landene, men det nordiske arbejde er også vigtigt at videreføre.	

Norges Bondelag, NO	<p>Finder, at der er to hovedspor for udviklingen: a) økologisk produktion og omsætning og b) mere miljøvenligt konventionelt landbrug. Norge har et officielt mål om at 10 % af landbrugsarealet skal dyrkes økologisk inden 2010 – i dag udgør arealet bare tre procent. Desuden haves et mål om, at den norske efterspørgsel efter økologiske produkter bør kunne dækkes af norsk produktion.</p> <p>Ad a) Største udfordring ligger for tiden på forædlings- og omsætningssiden. Distributionssystemets udformning udgør et problem. Vigtigt, at der både kan produceres til det lokale marked og til de store forædlings- og omsætningskanaler.</p> <p>Ad b) Øget kompetence på økologiske landbrug vil bidrage til udviklingen af miljøvenlige og dyreetiske produktionsmåder i det konventionelle landbrug.</p>	
Debio, NO	<p>Debio er en certificeringsinstans for økologisk produktion i Norge. Debios opgave er at fremme økologisk produktion gennem at garantere kvaliteten af produktionsmetoderne i forhold til de officielt fastsatte mindstekrav (forankret i EU's forordninger).</p> <p>Støtter medlemsforslaget, der vil kunne bidrage til at Stortingets mål på 10 % omlagt til økologisk inden 2010. Anfører, at der bør sondres mellem "økologisk landbrug" (specifikke krav) og "økologisering af landbruget" (generelt at gøre landbruget mere miljøvenligt)</p>	
Norsk Sau- og Geitagslag, NO	<p>Har som visjon "På lag med naturen". Styret mener at å opprettholde mangfoldet i norsk landbruk, med småskalaproduksjon og kortreist mat, vil vere den beste måten å produsere tilnærma økologisk på.</p>	
Konsumentverket, SE	<p>Ser positivt på at styrke det økologiske landbrug i Norden.</p> <p>Staten bør støtte produktionsformen på grund af de miljøfordele og dyrevelfærdseffekter, som økologisk landbrug har. Men forbrugernes og markedets betydning for udviklingen må afspejles i målsætningen.</p>	
Jordbruksverket, SE	<p>Anfører, at arbejdet inden for flere af forslagsområderne foregår på nationalt niveau. Jordbruksverket deltager desuden i nordisk samarbejde om økologisk produktion f.eks. i udsæds- og dyrevelfærdsspørgsmål under Nordisk Ministerråd.</p>	
Lantmännen, SE	<p>Organisationen anfører, at man snarere burde interessere sig for "bæredygtig fødevarerproduktion", hvor "økologisk produktion" er ét af flere elementer.</p>	

Ekologiska Lantbrukarna, SE	<p>Godt og interessant forslag.</p> <p>Økologisk landbrug er et koncept, der bygger på helhedssyn og systematisk udformning af metoder og tiltag. Økologisk landbrug virker som inspiration for det øvrige landbrug med hensyn til miljøspørgsmål m.m.</p> <p>Med hensyn til et udviklingsprogram er det vigtigt at se på hele kæden fra produktion til forbrug – ikke nok kun at se på produktionsleddet.</p>	
Lantbrukarnas Riksförbund, SE	Arbejder med flere koncepter, bl.a. KRAV og Svenskt Sigill. Økologisk landbrug er ét af flere midler til bæredygtig landbrugsproduktion.	
<p>å utarbeide planer og strategier for å øke volumet i den nordiske økologiske produksjonen, herunder hvordan det offentlige kan fremme etterspørselen ved å ha en klar strategi for økologiske mat</p>		
Udenrigsministeriet, sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, DK	<p>På initiativ av "Direktoratet for Fødevareerhverv" gennemføres ett nordisk-baltisk samarbejde i perioden maj 2004 – februar 2005 med avsigt att befrämja utvecklingen av marknaden för ekologiska varor i Norden och Baltikum samt att bryta ner handelsbarriärer och säkra produktionen av ekologiska kvalitetsprodukter.</p> <p>På denna bakgrund finner direktoratet att ett strategiskt arbete redan är i gång.</p> <p>Vad angår den offentliga sektorn har man i juni 2004 evaluerat bidragsordningen som möjliggör utbyte av erfarenheter med andra länder.</p> <p>Från dansk sida ser man inte ett behov för gemensamma nordiska planer och strategier på detta område.</p>	Svaret är koordinerat med Fødevareministeriet, Miljøministeriet samt Ministeriet for "Familie- og Forbrugeranliggender".
Danske Slagterier, DK	se nedan.	
Jord- och skogsbruksministeriet, FI	Konstaterar att det redan utarbetats flera strategier för ekologisk produktion i Norden. Alla nordiska länder har sina egna strategier utarbetade med beaktande av de nationella särförhållanden vidrörande ekologisk produktion. EU kommissionen har nyligen kommit med en verksamhetsplan för ekologisk produktion. Ser inget mervärde i utarbetandet av en samnordisk strategi men däremot kunde NRS ha en viktig roll i att främja diverse projekt i anslutning till ekologisk produktion. Som exempel på detta nämns NMR's samarbetsprojekt med balterna om utvecklandet av marknaden för ekologiska produkter.	
Livsmedelsverket, FI	Stödjer de förslag som ingår i medlemsförslaget.	
Jord- och skogsbrukarnas centralförbund, FI	Ur finsk synvinkel borde extra uppmärksamhet riktas mot befrämjandet av tillgängligheten, marknadsfunktionerna samt samarbetet inom ekologisk produktion och dessa kan kräva åtgärder i större grad än befrämjandet av produktionen.	
Konsumentverket, SE	Finder, at der bør være en målsætning for det offentlige efterspørgsel af økologiske produkter.	

Lantbrukarnas Riksförbund, SE	Miljøtilskud, og markedsstimulerende tiltag kan sammen med en styrkelse af det offentlige indkøb fremme den økologiske produktion.	
Ekologiska Lantbrukarna, SE	Den lille skala (og tvivl om afsætnings- henholdsvis leverancesikkerhed) udgør en betydende begrænsning for udviklingen af det økologiske landbrug	
å øke kompetansen og forskningen om økologisk landbrug slik at alle som ønsker det får veiledning i hvordan de kan omlegge til økologisk drift		
Udenrigsministeriet, sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, DK	<p>I Danmark existerar det ett välfungerande rådgivningssystem för att försäkra att regler och ny kunskap förmedlas och tillkännages för jordbrukarna.</p> <p>Från dansk synvinkel är det inte så mycket frågan om att öka den existerande informationsnivån men snarare att följa med utvecklingen och producera ny kunskap som man medverka till att främja utvecklingen av ekologiskt jordbruk.</p> <p>DK har speciellt efter grundandet av "Forskningscenter for Økologisk Jordbrug" 1996 arbetat strategiskt för att forskning skall främja utvecklingen för omläggning till ekologiska jordbruk. Forskning inom området förväntas att fortsätta i perioden 2005–2009 och bli finansierat med DKK 200 miljoner.</p> <p>Refererat till "Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning" och avslutar med att konstatera att det både nationellt och i nordisk regi existerar möjligheter för att öka kompetens och kunskapsnivå inom ekologisk jordbruk och matvaror.</p>	Svaret är koordinerat med Fødevareministeriet, Miljöministeriet samt Ministeriet for "Familie- og Forbrugeranliggender".
Danske Slagterier, DK	se nedan.	
Jord- och skogsbruksministeriet, FI	<p>Krävs närmare utredning om vad NMRS kan göra för att befrämja forskning och kompetens på området. NMR har inga medel att anvisa till ändamålet. I Finland finansieras forskning i huvudsak på nationell nivå.</p> <p>Ministeriet är med i ERA-NET projektet som omfattar 11 länder. Målet för nätverket är att effektivisera forskning inom ekologiskt lantbruk, avlägsna överlappningar samt verka för åstadkommandet av gemensamma forskningsprogram. Sverige, Norge och Danmark är medlemmar av nätverket. Ministeriet anser, att befrämjandet av forskning inom ekologiskt lantbruk på nordiskt plan omhändertas av detta nätverk.</p> <p>Nordisk samarbete på forskningsnivå är viktigt. Nämnar det nordiska kontaktorganet för jordbruksforskning (NKJ) som verkar under NMR och som i sin verksamhetsplan har inkluderat ekologisk produktion.</p>	
Livsmedelsverket, FI	Stödjer de förslag som ingår i medlemsförslaget.	
Jord- och skogsbrukarnas centralförbund, FI	Även produktionssidan kräver utveckling speciellt inom forsknings och informations områden.	

Lantmännen, SE	Finder, at grundlaget for vore skridt mod bæredygtig produktion er forskning og udvikling, som til stadighed forbedrer rådgivning til landmændene.	
Lantbrukarnas Riksförbund, SE	Støtter nordiske FoU-initiativer. Eksempelvis vil en harmonisering af reglerne for økologiske varer være af stor betydning for at støtte markedet.	
Ekologiska Lantbrukarna, SE	Navnlig kompetenceudvikling i afsætningsleddet er af stor betydning at styrke i Sverige. Navnlig tværvidenskabelig forskning efterspørges.	
å arbejde for å øke tilgjengeligheten av økologiske produkter på markedet, herunder å fremme muligheter for at økologisk produksjon skal være lokalt forankret, og sikre gode distribusjonsmuligheter		
Udenrigsministeriet, sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, DK	Det ovan nämnda projektet har som mål att öka utbudet av ekologiska produkter i norden och Baltikum. Med hänsyn till gemensam marknad och förstärkning av den marknadsdrivna ekologiska handeln bör man inte fokusera ensidigt på lokal förankring för att det därmed skapas ytterligare barriärer för den gemensamma marknaden. Gemensam handel, även mellan tre länder, är nödvändig för att förbrukarna skall få tillgång till ett brett urval av ekologiska produkter. På bakgrund av detta föreligger det inte från dansk sida ett intresse för att göra en gemensam nordisk insats på området lokal förankring av produktion och distribution.	Svaret är koordinerat med Fødevareministeriet, Miljöministeriet samt Ministeriet for "Familie- og Forbrugersager".

Danske Slagterier, DK	<p>Det ”Danske Slagterier og Landsudvalget for Svin” har på många sätt stött utvecklingen av ekologisk svinproduktion i Danmark. Det kan dock konstateras att mer-omkostningarna p.g.a. den dyra födan medför väsentliga barriärer för försäljning av ekologiskt svinkött.</p> <p>Dansk Slagteri (DS) har svårt att se det förslagna i ett större perspektiv i och med att de värderar situationen enbart från dansk svinproduktions synvinkel.</p> <p>Kommentarer till inledande bemärkningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”Lange transporter. Det foreslås, at der oprettes flere lokale mobile slagterier for at undgå transport over lange strækninger. Dette har imidlertid ingen relevans i Danmark, da der her er tale om korte transporttider på grund af de korte afstande og de gode vejforhold samt placeringen af slagtesteder over hele landet.” - ”Reduktion af afstand mellem forbruger og producent. Fra DS side støtter vi en øget kontakt mellem land og by og ser gerne, at der er flere byboere, der besøger moderne økologiske og konventionelle svineproduktioner. Men forestilling om, at salg af svinekød i større omfang kan ske via gårdbutikker frem for den nuværende distribution via supermarkeder, er næppe realistisk.” - ”Økologisk landbrug indebærer lavere energiforbrug, mindre forurening, større bevaring af den biologiske mangfoldighed, bedre dyrevelfærd og høj ernæringsmæssig kvalitet på produkterne. Disse udsagn kan i høj grad diskuteres, og i stedet for at begynde på en længere faglig udredning ønsker vi at henlede Nordisk Råds opmærksomhed på de udredninger og publikationer, der er lavet i regi af henholdsvis Institut for Miljøvurdering og Fødevarerøkonomisk Institut om økologisk landbrugsproduktion herunder svineproduktion. 	
Jord- och skogsbruksministeriet, FI	<p>Gruppen för samarbete inom ekologisk produktion anser det viktigt att medel avsedda för befrämjandet för produktion bibehålls åtminstone på nuvarande nivå och att det även i framtiden finns ett organ som centraliserat arbetar för befrämjandet av tillgängligheten av ekologiska produkter. EU-kommissionen har befrämjandet av marknadsföringen av ekologiska produkter som ett av målen i sin ”handlingsplan”. Man anbefaller att rikta medel till informationstjänster, skolning och forskning.</p> <p>Ministeriet anser att NMR:s roll borde vara att befrämja utbyte av idéer och tillgång till information om god praxis mellan de nordiska länderna.</p>	
Livsmedelsverket, FI	Stödjer de förslag som ingår i medlemsförslaget.	

Jord- och skogsbrukarnas centralförbund, FI	<p>En fungerande marknad är starkt beroende av de speciella kvalitets- och produktionskrav som ställs för ekologiska produkter och vilka varierar från land till land även inom Norden. Detta bidrar till att ekologiska produkter inte utan problem kan röra sig mellan länderna. Särkraven och de extra kontrollerna medför kostnader till producenterna och extra administrationskostnader påläggs de övriga länkarna i kedjan. Detta borde iaktas i arbetet och diskussionerna inom NR.</p> <p>Nordiskt samarbete för befrämjandet av ekologisk produktion är värt att understödjas. Man bör dock komma ihåg att klimatförhållandena är olika i länderna och därmed även verksamhetsförutsättningarna för jordbrukarna. Det är därmed viktigt att finna fram till objektiva åtgärder.</p>	
Konsumentverket, SE	<p>Tilgængeligheden på markedet og øget viden hos forbrugerne om forskellen på økologiske og konventionelle fødevarer er centrale spørgsmål.</p> <p>I sin efterspørgsel kan forbrugerne udgøre en drivkraft i udviklingen af det økologiske landbrug.</p>	
Lantmännen, SE	<p>Nævner, at kvalitetsmærkning af økologiske varer giver såvel landbrugere som konsumenter mulighed for at foretage et aktivt valg og derved støtte fødevarerproduktionen mod bæredygtighed.</p>	<p>To eksisterende svenske kvalitetsmærker forklaras: KRAV og Svenskt Sigill.</p>
Ekologiska Lantbrukarna, SE	<p>Der er stadig flaskehalsproblemer i forædlings og distributionsleddet.</p>	

Medlemsforslag

om å styrke økologisering av landbruket i Norden

(Fremlagt av Den venstresosialistiske grønne gruppen i Nordisk Råd)

Landbruksstrukturen i Norden har gjennomgått store endringer de siste tiårene på grunn av skiftende økonomiske retningslinjer og endrede krav fra forbrukerne. Gode inntektsmuligheter i landbruket er en forutsetning for å opprettholde en variert produksjon i fremtiden. Potensialet er stort for å videreutvikle og øke produksjonen av økologiske og nisjebaserte matvarer. Fremtidens landbruk i Norden bør vektlegge miljøhensyn, og god folke-, dyre- og plantehelse. Matproduksjonen skal være både miljømessig og økonomisk bærekraftig.

Forbrukerne er i økende grad opptatt av etiske sider ved matproduksjonen, og ønsker god dyrevelferd innen oppdrett, produksjon og slakting. Det er stort fokus blant annet på kritikkverdigg transport av dyr. Det bør derfor opprettes flere lokale og mobile slakterier for å unngå at et økende antall dyr må transporteres over lange strekninger og på den måten bli utsatt for unødige påkjenninger.

En større del av matproduktene bør produseres og konsumeres lokalt. Å redusere avstanden mellom forbrukere og produsent er med på å tydeliggjøre landbrukets funksjon både som produsent og forvalter av miljøgoder. Forbrukerne er også opptatt av at lokal matkultur ivaretas. Det er økende interesse for matens opprinnelse, produkter fra spesielle regioner eller som er produsert etter særegne tradisjoner. Å ivareta mattradisjoner skaper et større mangfold i matkulturen i Norden og bidrar til å bevare kulturhistoriske verdier og kunnskap om forvaltning av lokale ressurser. En desentralisert matproduksjon har også en avgjørende betydning i å opprettholde et desentralisert bosetningsmønster i Norden.

En større overgang til økologisk produksjon i Norden bidrar til en bærekraftig forvaltning av naturressursene. Landbruket har en viktig rolle i å forvalte miljøet, kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet. Produksjonsmåter som ivaretar mattryggheten og miljøet, og baseres på lokale ressurser, bør også overføres til det konvensjonelle landbruket. Miljøvennlige driftsformer er også en motrespons til det industrialiserte og intensive landbruket. Et økende antall bønder er interessert i å legge om til økologisk drift, og det er derfor viktig med god tilgang på informasjon om hvordan dette gjøres. Forskning og kompetanse innen økologisk landbruk i Norden bør derfor styrkes for å oppnå flere økologiske bruk.

Økologisk landbruk innebærer lavere energiforbruk, mindre forurensning, større bevaring av det biologiske mangfoldet, bedre dyrevelferd og høy ernæringsmessig kvalitet på produktene.

På denne bakgrunn foreslår Den venstresosialistiske grønne gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å være en pådriver for at Norden skal være et foregangsområde for produksjon av økologiske kvalitetsvarer på en etisk og miljømessig god måte, herunder å arbeide for at Nordisk investeringsbank oppretter et låneprogram for iverksetting og utvikling av økologisk produksjon

å utarbeide planer og strategier for å øke volumet i den nordiske økologiske produksjonen, herunder hvordan det offentlige kan fremme etterspørselen ved å ha en klar strategi for økologiske mat

å øke kompetansen og forskningen om økologisk landbruk slik at alle som ønsker det får veiledning i hvordan de kan omlegge til økologisk drift

å arbeide for å øke tilgjengeligheten av økologiske produkter på markedet, herunder å fremme muligheter for at økologisk produksjon skal være lokalt forankret, og sikre gode distribusjonsmuligheter

Trones, 15. juni 2004

Line Barfod (EL)

Lennart Gustavsson (v)

May Elisabeth Hansen (SV)

Lena Jensen (SV)

Outi Ojala (vänst)

Inge Ryan (SV)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Kristen Touborg (SF)